

1094. Rosta bro, Bälinge sn.

Litteratur: B 468, L 138. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 20; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 2, s. 18, 111; UFT h. 11 (1883), s. 235 f.; S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA).

Avbildning: J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 468).

Denna sedan länge försvunna runsten fanns enligt äldre uppgifter vid Rosta bro. *Ransakningarna* 1667—84: »Rostadbroo Enn Rundstehn påskrifwen nederfallen i åhbredden.» I Peringskiölds *Monumenta* finnas följande utförliga uppgifter:

Fig. 360. U 1094. Rosta bro, Bälinge sn.
Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 468).

»Rostad gårdar äre belägne wid Åån som löper emellan Bälinge och Ärentuna sochnar, hwilka här wid byn sammanbindas med en bro, öfwer hwilken Landzwägen emellan kyrkiorne ligger: Wid denna broons ändar finnas twenne Runestener, den ena på Bälinge, den andra på Ärentuna sidan wid torpet Nederbacka, hwilken Wij til sitt rum och sochn bespara wele, här allenast införandes den wid södre broändan neder wid åbrynen uprätt stående Runesteen, med denne af mig til Lecturen richtigt afskrefne och på Leitzes afritning förbättrade Öfwerskrift.» På träsnittet i *Monumenta* finnes bläckanteckningen »Rostad broo i Bälinge sochn» (B 468: »Rosta bro»; L 138: »Rostads bro»). Om den i *Bautil* på Bälinge sn uppförda B 471 Rosta bro se U 1021 Nederbacka (Rosta bro), Ärentuna sn. — Celsius, som undersökte inskriften den 19 maj 1726, anger platsen för stenen på följande sätt: »Roostad i Bäling, ned wid broon och landzwägen, som går till Ärentuna kyrkia.» Detta är den senaste undersökningen av U 1094; stenen finnes icke upptagen av Dybeck i *Sveriges runurkunder*, och den nämnes icke i Beskrivningen till Geologiska kartbladet »Upsala» (1869). I *UFT* (1883) meddelas, att »stenen söktes förgäfvades af C. F. Säve 1856». U 1094 har också senare vid flera tillfällen sökts utan framgång. Det är att hoppas, att denna sten, som enligt Celsius (i F m 60:1, s. 18) bär en »wacker ritning», åter skall komma i dagen.

Höjd omkring 1,75 m., bredd omkring 0,75 m.

Inskrift (enligt Celsius):

brusi · ok þorbiarn · litu · raisa · stain · eftir · faður · sin · b . . . urn × kup hialbi ant hans

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

Brusi ok Þorbiorn letu ræisa stæin æftir faður sinn Biorn. Guð hialpi and hans.

»Bruse och Torbjörn läto resa stenen efter sin fader Björn. Gud hjälpe hans ande.»

Till läsningen: Celsius anmärker, att mellan 43 **b** och 44 **u** en **i**-runa »kanske afspruckit». — Hadorph och Leitz: **brus · ok þorbiarn · litu · raisa · stain · eftir · faður · sin · - - - [= fyra hst] ak hnatbi ant hans** — Peringskiöld: **brusi · ok þorbiarn · litu · raisa · stain · eftir · faður · sin · brun × kup · hialbi · ant · hans.**

Om *Brusi* se U 333 och S. B. F. Jansson i *En bok om Mälardalskapen* (1953), s. 96. Inskriftens övriga två mansnamn, *Þorbiorn* och *Biorn*, tillhöra de vanligaste namnen under vikingatiden.

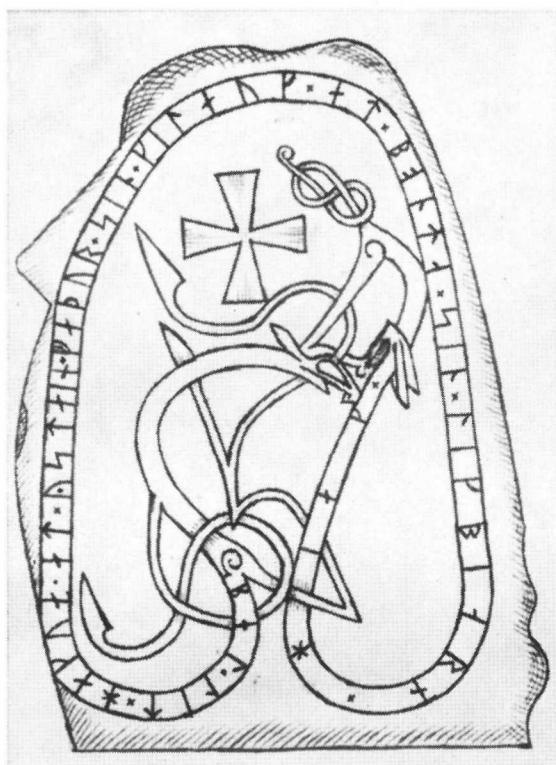

Fig. 361. U 1095. Rörby, Bälunge sn.
Efter teckning av Rhezelius.

Fig. 362. U 1095. Rörby, Bälunge sn.
Efter träsnitt i Peringskiöld's Monumenta (B 479).

1095. Rörby, Bälunge sn.

Pl. 96, 97.

Litteratur: B 479, 449, L 159, D 1:196. J. Bureus, Fa 6 s. 210 n:r 215 (Rhezelius), Fa 5 n:r 60, Fa 1 s. 15; J. Rhezelius, Fl 1 n:r 97; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 33, 34; O. Celsius, Svenska runstenar (Fm 60) 1, s. 156; R. Dybeck, Bälunge socken 1863 (ATA), Reseberättelse för år 1863 och 1864 (ATA); M. Stolpe, Några ord till upplysning om bladet »Upsala» (1869), s. 68; UFT h. 11 (1883), s. 239; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 115; G. A. Hellman, C. Claesson och F. Hallberg, Inventering av fasta fornlämningar i Bälunge sn 1937—38 (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA); G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet den 9/12 1948 (ATA).

Äldre avbildningar: Rhezelius, teckning (i Fl 1); osignerat träsnitt, utfört av Th. Holm och J. Peringskiöld (i Peringskiöld's Monumenta och B 479); Th. Holm och J. Peringskiöld, träsnitt (i Peringskiöld's Monumenta och B 449); Dybeck, teckning (D 1:196).

Runstenen står i norra kanten av en åker, 200 m. NÖ om den punkt, där allén till Rörby utgår från stora landsvägen Bälunge k:a—Forkarby. N om stenen är en skogbevuxen, stenig backe med gravhögar; 3 m. åt SÖ står U 1096. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Upsala» samt på Ekonomiska kartbladet »Bälunge» (1952).

Enligt Rhezelius (i Fa 6) fanns stenen »J Rörby Norre gårdet»; ovan teckningen i Fl 1 står: »Bälung Sochn. Nordan Rörby i gårdz backan.» Fa 5: »Rörby».

I Ransakningarna 1667—84 finnas följande uppgifter om U 1095 och 1096: »Röhrby Lilla gierdet uth med gång stijgen åt Mahrstad 2 steenar påskrefne.» På träsnittet i Peringskiöld's Monumenta finnes bläckanteckningen »Bälung. Rörby norregärdzbacke» (B 479: »Rörby»; L 159: »Rörby N. gårdzbacke»). Peringskiöld lämnar dessutom följande utförliga redogörelse för de båda